

Ключевые слова: *Субподряд, организационно-технологическая модель, ресурсы строительной организации*

V.I.Donenko, A.S. Ishhenko, E.O. Grin

Determining the volume of construction and installation work to attract construction companies subcontracted

The paper proposed a model of determining the value of amounts of specialized subcontracting services to ensure efficient use of the limited resources of the organization. It allows you to efficiently allocate limited resources on critical areas of the organization works to identify their organizational and technological parameters.

Keywords: *Subcontracting, organizational and technological model, the resources of a construction company*

УДК 658-049.5

П. А. Фісуненко

канд. економ. наук

М. В. Лаже

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Визначення специфічних видів, загроз що впливають на економічну безпеку будівельних підприємств.

Ключові слова: *загрози, будівельні підприємства, економічна безпека, види загроз*

Актуальність. В умовах нестабільності та суперечності реформ, що відбуваються в Україні, будівельні підприємства функціонують у складному

середовищі, що характеризується постійною динамікою та наявністю великої кількості зовнішніх та внутрішніх загроз.

Виявлення загроз та запобігання їх виникненню є важливими для забезпечення економічної безпеки підприємства. Будівельні підприємства України знаходяться в складному становищі за рахунок невизначеності як зовнішніх, так і внутрішніх загроз. Хоча будівельна галузь і являється однією з найвагоміших для економічного розвитку країни, та специфіка визначення загроз будівельних підприємств ускладнює процеси забезпечення їх економічної безпеки.

Останні дослідження. Оцінкою економічної безпеки в цілому, і, зокрема, в будівництві, займаються: Т. В. Момот, І. О. Філатова, О. В. Тофанюк, М. В. Чорна, І. В. Пірятінська, Н. М. Богдан, С. П. Міщенко, А. О. Кушнірук, А. Б. Мельников, О. В. Федосова, О. О. Молодід, С. А. Теренчук та інші. Разом з цим, спостерігається недосконалість підходів до розгляду шляхів забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств.

Метою роботи є визначення специфічних видів, загроз що впливають на економічну безпеку будівельних підприємств.

Виклад основного матеріалу. Згідно Господарського кодексу України, забезпечення належного рівня економічної безпеки полягає у максимізації прибутку, але з точки зору підприємства головна його мета – це забезпечення гарантій стабільного та максимально ефективного функціонування на сучасному етапі господарювання та забезпечення високого потенціалу розвитку в майбутньому [1]. Виходячи із головної мети підприємства, формуються основні функціональні цілі діяльності підприємства: забезпечення високої ефективності роботи, фінансової стійкості та незалежності підприємства; забезпечення технологічної незалежності підприємства; досягнення високої конкурентоспроможності технічного потенціалу підприємства; досягнення високого рівня кваліфікації персоналу та його інтелектуального потенціалу; забезпечення ефективного менеджменту на підприємстві; мінімізація руйнівного впливу результатів виробничо-господарської діяльності підприємства на навколишнє середовище;

патентна чистота усіх аспектів діяльності підприємства; забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці і досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів підприємства; ефективна організація безпеки персоналу підприємства, його капіталу та майна, а також комерційних інтересів [2]. Головна та функціональні цілі зумовлюють формування необхідних структуроутворюючих елементів і загальної схеми організації економічної безпеки. Як зазначалося раніше, на економічну безпеку підприємств впливають фактори як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Функціональні складові економічної безпеки – це сукупність основних напрямів його економічної безпеки, істотно відмінних один від одного за своїм змістом (рис. 1) [3].

Будівельна галузь є однією з найважливіших галузей, від якої залежить ефективність функціонування всієї системи господарювання країни. Важливість цієї галузі для економіки будь-якої країни можна пояснити таким чином: капітальне будівництво створює велику кількість робочих місць та використовує продукцію багатьох галузей національного господарства. З розвитком

Рис. 1. Типовий перелік функціональних складових економічної безпеки підприємства

будівельної галузі розвиваються: виробництво будівельних матеріалів і відповідного обладнання, машинобудівна галузь, металургія та металообробка, нафтохімія, деревообробна промисловість, транспорт, енергетика тощо. Також будівництво як не одна інша галузь економіки сприяє розвитку підприємств малого та середнього бізнесу. Розвиток будівельної галузі неминує викликає економічне зростання у країні та розв'язання багатьох соціальних проблем. На сучасному етапі досить складно говорити про будь-яку конкурентоспроможність цієї галузі. Якщо на регіональному рівні чітко простежується тенденція верховенства будівельних організацій центральних районів і великих міст у зв'язку з їх значними потужностями і інвестиційною привабливістю, то на глобальному рівні будівельна галузь України значно відстає через брак необхідних фінансових та організаційних перетворень [4].

Для визначення характерних для будівельних підприємств загроз треба враховувати ряд факторів, що впливають саме на ці підприємства (рис. 2).

Рис. 2. Класифікація факторів, що впливають на економічну безпеку будівельних підприємств

Перш за все, характер будівельних робіт часто не дозволяє заздалегідь точно визначити кінцеву вартість робіт по об'єкту, що формує ряд загроз:

- конкуренція на ринку замовлень (недобросовісна конкуренція у всіх її проявах);

- монополізація ринку великими будівельними підприємствами;

- корупційні відносини при розподілі державних і муніципальних замовлень;

- внутрішнє шахрайство.

Будівництво є технічно складним процесом, що формує наступні види специфічних загроз економічній безпеці:

- нанесення збитку об'єкту будівництва, техніці, псування товарно-матеріальних цінностей;

- нанесення шкоди персоналу (виробничий травматизм);

- загроза появи браку, в тому числі прихованого, по роботах, виконаних силами субпідрядників, а також обумовленого низькою якістю використаних будматеріалів;

- загроза появи браку, обумовленого низькою якістю роботи проектних організацій, а також генпідрядників.

Навіть незначний брак або недотримання технологій може призвести до серйозних фінансових втрат будівельного підприємства.

Безпеці праці та проблемам із персоналом у системі забезпечення економічної безпеки варто приділяти більше уваги. Багато суб'єктів господарювання будівельної сфери залучають ряд співробітників, зазвичай, будівельних робітників, без належного юридичного оформлення. Заробітна плата їм, як правило, виплачується не офіційно, порядок видачі її неоформленим співробітникам нічим не гарантується і залишається питанням добропорядності роботодавця. Розмір заробітної плати таких співробітників є істотно меншим за розмір оплати праці штатних працівників. Такі працівники, як правило, є недостатньо кваліфікованими. Таким чином, проблема

неоформленого персоналу несе ряд загроз для економічної безпеки підприємства:

- зниження якості виконуваних робіт;

- підвищення рівня травматизму на об'єкті;

- необхідність проведення незаконних фінансових операцій для отримання офіційно неврахованих грошових коштів у готівковій формі для оплати праці, з усіма фінансовими та іншими ризиками, притаманними таким операціям.

Характерним є те, що майже всі ці загрози з'являються як при використанні неоформлених співробітників власне будівельним підприємством, так і його генпідрядником, субпідрядником.

Сезонність і аритмічність, які є особливістю будівельних робіт, підвищують невиробничі витрати, породжуючи наступні загрози:

- фактор погодних ризиків;

- нанесення економічного збитку внаслідок помилок планування;

- посилення проблеми кадрового забезпечення: підприємство змушене або мати більший штат співробітників із вимушеними простоями в періоди з низьким завантаженням, або залучати додаткових співробітників в періоди з високим навантаженням.

Віддаленість і територіальна роз'єднаність об'єктів породжує наступні загрози економічній безпеці будівельних підприємств:

- зниження рівня керованості процесом будівництва на об'єкті;

- зростання транспортних ризиків;

- розкрадання технічно матеріальних цінностей на при об'єктних складах і об'єктах.

Вище перераховані загрози зумовлюють існування ряду галузевих особливостей економічної безпеки будівельних підприємств, які мають враховуватися спеціалістами з економічної безпеки. Аби це було можливим, будівельним організаціям необхідно створювати власні служби економічної безпеки або залучати фахівців із компаній, які спеціалізуються на наданні послуг забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання.

На великих будівельних підприємствах в тому чи іншому вигляді існують свої служби безпеки. Недоліками їх роботи є те, що такі підрозділи не можуть оцінювати і аналізувати ситуацію по галузі в цілому, максимум, що вони зараз роблять – оцінюють того чи іншого підрядника, з яким планується вести роботу над проектами. Для спеціалізованих компаній, які надають послуги забезпечення економічної безпеки, притаманний більш глобальний характер охоплення інформації. Крім того, спеціалізовані фірми з економічної безпеки мають великий штат фахівців, які володіють знаннями і практичними навиками організації роботи підприємств, бухгалтерії, економіки в цілому. Зовнішні фахівці допомагають перевірити, чи раціонально організовані структурні підрозділи, а якщо потрібно – то допомогти їм правильно скоординувати їх роботу в масштабах підприємства.

Висновки. Таким чином, специфіка будівельних підприємств дозволяє зробити висновок про складність та неоднозначність визначення економічної безпеки підприємств будівельної галузі. Оскільки будівельна галузь є однією з ключових секторів економіки, ефективність роботи будівельних підприємств є індикатором розвитку економіки. Для забезпечення ефективного функціонування сучасному підприємству будівельної галузі необхідно не тільки постійно проводити моніторинг рівня економічної безпеки, але оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища, виникнення потенційних і реальних загроз, беручи до уваги особливості соціально-економічного розвитку, його тенденції й перспективи. Формування системи ефективних економіко-організаційних заходів протидії їх можливному негативному впливу і своєчасного реагування на них спрямоване на забезпечення максимальних можливостей реалізації економічних інтересів підприємств з одного боку, і забезпечення достатнього рівня їх економічної безпеки, зокрема стосовно зовнішніх загроз. Тобто, оперативне реагування підприємств будівельної галузі на зміни зовнішнього середовища, протидія негативному впливу із-зовні, розробка дієвих інструментів, повинні враховувати широке коло факторів соціально-економічного розвитку країни, а

також галузеву і регіональну специфіку, базуючись на певному достатньому рівні економічної безпеки.

Розвиток будівельних підприємств в сучасних умовах подолання наслідків кризових явищ є можливим лише на основі ефективного управління їх економічною безпекою.

Список літератури:

1. Господарський кодекс України Верховна Рада України: станом 16.01.2003 р. / Верховна Рада України. –Офіц. вид. – Київ : Парлам. вид-во, 2003. – 144 с. – (Бібліотека офіційних видань).

2. Молодід О.О. Характеристика загроз економічної безпеки будівельного підприємства / О.О. Молодід // Теорія і практика будівництва. - 2009. - №5. - С. 54-58.

3. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства [Текст]: підручник / С. Ф. Покропивний. - К: КНЕУ, 2001. - 526 с.

4. Биба В.В. Стан та перспективи розвитку будівельної галузі України / В.В. Биба, В.С. Гаташ // Галузеве машинобудування, будівництво. – 2013. - Вип. 4(39), Т.2. - С. 83-89.

5. Чорна М. В. Концептуальна модель економічної безпеки будівельного підприємства [Електронний ресурс] / М. В. Чорна, І. В. Пірятінська // Ефективна економіка. – 2012. – №10. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1477>.

6. Богдан Н.М. Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємств будівельного комплексу в процесі взаємодії із зовнішнім середовищем [Електронний ресурс] / Н.М. Богдан // Ефективна економіка. – 2012. – №10. – С. 18-26.

П. А. Фисуненко, М. В. Лаже

***Особенности обеспечения экономической безопасности
строительных предприятий***

Определение специфических видов, угроз влияющих на экономическую безопасность строительных предприятий.

Ключевые слов: *угрозы, строительные предприятия, экономическая безопасность, виды угроз*

P.A. Fisunenکو, M.V. Lazhe

Features ensuring economic security building enterprises

Determination of specific kinds of threats that affect the economic security of the construction companies.

Keywords: *threat, construction companies, economic security, the types of threats.*

УДК 658.51:69.05

Д.В. Дубінін
аспірант

МЕТОД ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ БУДІВНИЦТВА

У статті проведено аналіз загального стану ресурсного потенціалу і управління ресурсним забезпеченням на будівельному підприємстві ; проводиться оцінювання ефективності використання ресурсів будівельного підприємства, прогнозування ресурсних потоків, планування ресурсного забезпечення; використовується метод експертного опитування.

У процесі дослідження використовувалися наступні методи: аналіз та синтез, вибіркові спостереження - для отримання даних щодо ресурсного забезпечення будівельних підприємств, системний підхід (при встановленні взаємозв'язку складових механізму ресурсного забезпечення будівельного підприємства).